

Recenzie

Istoria Universității “Politehnica” din București

Ioan M. Popescu și Ioan Gr. Dumitrache

Editura Paideia, București, 2011, 678 pag

Book Review

History of “Politehnica” University of Bucharest

Ioan M. Popescu and Ioan Gr. Dumitrache

Paideia Publishing House, Bucharest, 2011, 678 pages

GHEORGHE CĂTA-DANIL

Departamentul de Fizică, Universitatea “Politehnica” din București, Splaiul Independenței nr. 313, 060402 București

In this short review the unique features of the book are underlined. It is shown that beside a wealth of valuable historic data the original contribution of the authors is bold and comprises several aspects related with the education in engineering in Romania. The entire evolution is seen in its historical, national and international perspective along the two centuries when the roots of the University “Politehnica” of Bucharest are dated.

Marele om de stat Ion C. BRĂTIANU spunea la sfârșitul secolului al XIX-lea că “Țara nu se poate

ridica decât prin ingineri!”, sintetizând, astfel în câteva cuvinte, importanța cu totul specială a acestei profesii pentru construirea societății românești moderne. Acest citat a fost așezat de către Profesorii POPESCU și DUMITRACHE la începutul recenteii lor lucrări asupra istoriei învățământului de inginerie din cadrul Universității “Politehnica” din București. Lucrarea, o adevărată *operă monumentală*, parcurge, cu detaliile și precizia specifice ingineriei, toate etapele istorice - de la “Școala Academicescă pentru Științele Filosofice și Matematicești”, înființată în anul 1818 de Gheorghe LAZĂR, la actuala Universitate “Politehnica” din București.

Autorii, personalități de prim rang ai învățământului superior de inginerie din România, au fost dascăli și conducători de Școală în Politehnica din București de-a lungul întregii lor cariere profesionale. În prezent, sunt profesori emeriți ai aceleiași universități.

Dincolo de prezentarea unui volum impresionant de date istorice rezultate în urma unei documentări extensive, lucrarea se caracterizează printr-o puternică amprentă personală a autorilor, evidențiată cel puțin în următoarele trei aspecte: (i) corelarea dezvoltării învățământului de inginerie cu etapele istorice ale dezvoltării economice, sociale și politice a României, (ii) îmbinarea specificului național cu influența școlilor de inginerie din țările dezvoltate ale

Europei Occidentale (în special înainte de anul 1947) și URSS (în perioada comunistă) și (iii) o analiză critică a etapei actuale de dezvoltare, caracterizată prin “lupta” dintre necesitatea de adaptare la un învățământ de inginerie modern și atitudinile “inerțiale” specifice sistemului centralizat izolat, în care România a trăit 45 de ani.

În prezentarea istoriei Școlii Politehnice din București, lucrarea evidențiază mai multe etape, fiecare având un specific determinat, în primul rând, de contextul istoric existent în România, la acel moment. *Începuturile* (1818-1828) învățământului de inginerie în limba română sunt localizate la Academia Domnească de la Mănăstirea “Sfântu Sava” din București, fiind legate de numele lui Gheorghe Lazăr. Urmează o perioadă, pe care autorii o numesc de *Căutări multiple*, marcată de prevederile Regulamentului Organic, acțiunile de structurare a învățământului din Tara Românească ale domnitorului Barbu Dimitrie Știrbei și acțiunile unor cărturari de marcă, cum a fost Petrache Poenaru. În lucrare, această etapă este extinsă până la jumătatea secolului al XIX-lea. *Trezirea la realitate*, după cum o numesc autorii lucrării, a început în deceniul al șaselea al secolului al XIX-lea prin solicitarea pe care domnitorul Barbu Știrbei o face Guvernului Francez de a trimite în România un inginer experimentat pentru organizarea “Corpului de poduri și șosele și a serviciilor tehnice ale Statului”. Ca urmare a acestei solicitări, vine în țară inginerul francez Louis Lalanne, care va avea un rol hotărâtor în organizarea învățământului de ingineri din Țara Românească. Urmează două etape în care Politehnica din București ajunge o instituție de învățământ superior de nivel European. Prima este parcursă sub numele de *Școala Națională de Poduri și Șosele* (1881-1920), fiind organizată de către Gheorghe Duca, iar cea de-a doua este *Școala Politehnică din București* (1920-1938) cu bazele puse de către Niculae Vasilescu-Karpen.

Perioada tumultuoasă a războiului (“*Încep să apară nori negri*” după cum spun autorii în denu-

mirea capitolului corespunzător) și mai ales schimbările care au urmat instaurării regimului totalitar prosovietic au condus la înființarea *Institutului Politehnic din București* (1948-1992), fapt etichetat de autori ca “*începutul declinului*”. După schimbările politice din 1989-1990, turbulența și frământările din societatea românească s-au reflectat puternic și în viața Politehnicii din București, a studenților și a corpului său profesoral. Începând cu 1992, își schimbă numele în *Universitatea “Politehnica” din București*, încercând să-și găsească o nouă traiectorie într-o societate în care “industria socialistă a dispărut”, iar tinerii cu potențial intelectual au deschis drumurile marilor Școli de ingineri occidentale. Cred că opinia autorilor asupra evoluției Politehnicii în această perioadă de dezvoltare este foarte bine reliefată de titlul pe care l-au dat Capitolului 9: *Universitatea “Politehnica” din București – continuatoare fidelă a Institutului Politehnic din București*.

Lucrarea abundă în informații valoroase, inclusiv pentru cei care organizează astăzi învățământul în Politehnică, cum sunt Planurile de învățământ, structura și titularii cursurilor și aplicațiilor și împletirea naturală dintre pozițiile didactice și cele de coordonare a activităților industriale care caracterizează corpul profesoral al Politehnicii în perioadele de maximă înflorire. O altă constantă a lucrării este detalierea corelației dintre sistemul politic din România și corpul profesoral al Politehnicii, fiind o referință unică în această direcție.

În lumina celor spuse de marele cărturar Nicolae Iorga, putem considera lucrarea Profesorilor Ioan M. Popescu și Ioan Gr. Dumitrache ca o adevărată “făclie” aflată la dispoziția celor care decid soarta învățământului de inginerie din România de astăzi pentru a “lumina calea viitorului”.

Dar tot Iorga spunea “...**cine uită nu merită**”.

Autor correspondent: cata-danil@physics.pub.ro